

زنان دلاور ایران

از آنجا که بزرگترین کتابخانه‌های ملی و تاریخی و علمی ایران (گندی‌شاپور - کسروی) توسط تازیان (اعراب) به آتش کشیده شد و هزاران کتاب ایرانی به گفته مورخ و جامع‌شناس بزرگ عرب (ابن خلدون) نابود و به دریا ریخته شدند و بسیاری از بزرگان این سرزمین گمنام ماندند و اثری از آنان یافت نشد ولی با همه فراز و نشیب‌های یورش اسکندر گجستک و یورش نازی بدوی هنوز نام شیرزنان بزرگی از سرزمین مقدس ایران برای ما به جای مانده است که گوشه‌ای از نام و جنگاوری‌هایشان را در اینجا از نظر خواهید گذراند.

مآنانا

مآندان یا مآنادانا در لغت به معنی شاه بوی عنبر سیاه، دختر آزی دهاک آخرین پادشاه ماد که همسر کمبوجیه پدر کوروش شد و از این وصلت کوروش متولد گردید. او در تربیت و نیز انتقال قدرت به کوروش سهم بسیار موثری داشت. مآندان اولین مدرسه جمعی که در آن برگزیدگانی از پسران بودند بنیان نهاد و خود شخصا به دانش‌آموزان این مدرسه درس حقوق و قانون را می‌آموخت و به کوروش می‌آموخت که باید پایه و اساس ظلم و بیداد را ویران نماید و در هر حال یار و همیار زیردستان باشد. در این مدرسه فنون سوارکاری و تیراندازی و نبرد نیز آموزش داده می‌شد.

شیرین

شاهزاده ارمنی و برادرزاده و جانشین میهن بانو فرمانروای ارمنستان و زنی خردمند که همسر وفادار خسرو پرویز بود. در آن زمان ارمنستان یکی از شهرهای کوچک ایران و شاه ارمنستان زیر نظر شاهنشاه ایران بود. خسرو پرویز و شیرین حماسه‌ای از خود ساختند که همیشه در تاریخ ماندگار ماند. شیرین از خسرو چهار فرزند به نام‌های نستور، شهریار، فرود و مردانشه به دنیا آورد که هر چهار فرزند وی در زندان کشته شدند.

داستان عشق او و خسرو پرویز و دلدادگی او و فرهاد در ادبیات ایران مشهور است. پس از اینکه خسرو پرویز به دست افسری جوان به نام مهرمز (که پدرش مرزبان نیم روز «بابل و عراق» بوده و دو سال پیش از این واقعه، به دست خسرو پرویز مجازات شده بود) کشته می‌شود، به پسرش شیرویه گفت که من به عنوان ملکه ایران باید

بهترین مراسم سوگواری را برای پدرت خسرو پرویز بجا آورم و در حالی که زیباترین لباس و آرایش را داشت با متانت به همراه موبدان و بزرگان به تشیع جنازه خسرو پرویز پرداخت. پس از انجام مراسم از حاضران خواست که او را برای آخرین وداع با جنازه همسرش تنها بگذارند در آن هنگام با خنجری در کنار جسد همسرش، خود را کشت.

دغدویه

دغدویه یا دوغدو مادر زرتشت است که اصلا از شهر ری بوده است. وی در آنجا با کوی‌ها و کرپن‌ها که مردم را گمراه می‌کردند و از آنها مرتب فدیة و قربانی می‌خواستند و دین را وسیله‌ای برای رسیدن به امیال و خواسته‌های ناروای خود کرده بودند به مبارزه پرداخت. پدر و مادرش چون جان او را در خطر دیدند او را نزد یکی از نزدیکان خود به آذربایجان فرستادند او در آنجا با پوروشسب ازدواج کرد و ثمره این پیوند همایون، زرتشت پیامبر بزرگ ایرانیان است.

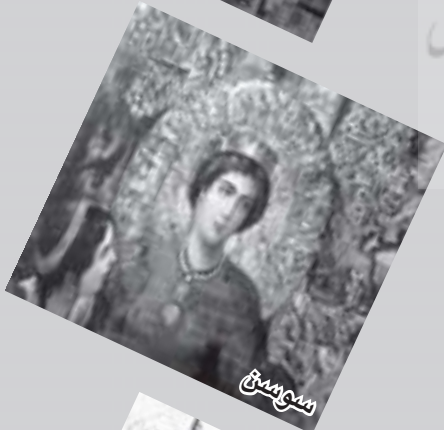
کاسانندان

کاسانندان یا کاساندانه تنها همسر کوروش کبیر بزرگ شهبانوی ایران (ملکه جهان) دختر فرانسیه از شاهدختان هخامنشی از دودمانی بود که از نجای پارس محسوب می‌شدند و پدر و اجدادش در چند نسل شاه پارسین بودند. کاسانندان ملکه ۲۸ کشور آسیایی بوده و همواره در کنار همسرش کوروش بزرگ پادشاهی می‌کرده و پس از او نخستین فرد قدرتمند و سیاستمدار دربار هخامنشان به شمار می‌آمده است. او ۵ فرزند با نام‌های کمبوجیه، بردیا، آتوسا، رکسانه و ارتیستونه داشت. هر یک از فرزندان کاسانندان و کوروش بزرگ به نحوی در تاریخ هخامنشیان دارای نقش تعیین‌کننده بوده‌اند و از نشانه‌ها چنین برمی‌آید که آنها از تربیتی خاص برخوردار بودند.

به نقل از هردوت کاسانندان در ۶ نوامبر ۵۴۹ پیش از میلاد فوت کرد و هنگام مرگ وی در بابل ۶ روز همه به سوگواری همگانی فراخوان شدند. کاسانندان قبل از کوروش درگذشت و بعد از او کوروش در اندوهی فراوان ماند و برای همیشه به احترام همسرش تنهایی را برگزید. مقبره شهبانو کاساندانه در پاسارگاد، در کنار آرامگاه کوروش بزرگ می‌باشد.

دغدویه

شیرین

کوریه

آتوسا

آتوسا در لغت به معنای خوش اندام است. همچنین به معنای قدرت و توانمندی نیز می‌باشد. آتوسا (۴۷۵ تا ۵۵۰ پیش از میلاد مسیح) شهبانوی ایران و یکی از برجسته‌ترین زنان در تاریخ ایران قدیم است. وی دختر کوروش کبیر و کاساندان، خواهر کمبوجیه و همسر دو پادشاه هخامنشی، کمبوجیه و داریوش یکم و مادر خشایار شاه بود.

آتوسا بانویی زیبا بود و هم شاعر و هم ادیب بود و به نوجوانان پارسی درس ادبیات پارسی می‌داد. به خاطر خرد و اندیشه نیکویش داریوش با ایشان در مسائل مملکتی و سرنوشت‌ساز مشورت می‌کرد و نیز به ایشان اعتماد کامل داشت. اگر داریوش به منطقه‌ای لشکر می‌کشید شورای سلطنت برای اداره امور کشور تشکیل می‌شد و رئیس و مافوق همه در راس شورای سلطنت شهربانو آتوسا بود.

هرودوت در مورد زندگی سیاسی وی می‌گوید: آتوسا از قدرت فوق‌العاده‌ای برخوردار بود و علاقه‌مند بود که در میدان کارزار نیز شوهرش را همراهی کند. وی همواره یاور فکری داریوش بزرگ بوده و چندین نبرد بزرگ را شخصاً فرماندهی کرده و یا با نقشه‌های جنگی او انجام گرفته است. از زمان مرگ او هیچ اطلاعی در دست نیست. تنها می‌دانیم تا زمانی که خشایار از جنگ یونان برمی‌گردد زنده بوده است. احتمالاً آرامگاه او در کنار آرامگاه داریوش کبیر در نقش رستم می‌باشد.

گفته می‌شود که «هما» در اساطیر ایران، بر مبنای یادمان‌هایی از «آتوسا شهبانوی پارسی» و رویدادهای دوران داریوش و خشایار شاه، همسر و پسرش شکل گرفته باشد. «هما» در افسانه‌های مردمی مرغ فرخنده‌ای است که گاه از آن با نام «مرغ سعادت» نیز یاد می‌شود و در این باورها همان مرغی است که اگر سایه او بر کسی افتد او را سعادت‌مند و اگر بر تارک کسی نشیند او را به شهریاری رساند و شاید واژه «همایون و همایونی» با این نام پیوند دارد.

یوتاب

یوتاب در لغت به معنی درخشنده و بی‌مانند است. از یوتاب به عنوان یکی از سرداران زن ایرانی نام برده‌اند. یوتاب خواهر آریوبرزن سردار نامدار ارتش شاهنشاهی داریوش سوم بوده است.

وی در نبرد با اسکندر گجستک همراه آریوبرزن فرماندهی بخشی از ارتش را بر عهده داشته است. او در کوه‌های بختیاری راه را بر اسکندر بست. ولی یک ایرانی خائن راه بر اسکندر نشان داد و او از مسیر دیگری به ایران هجوم آورد. از یوتاب به عنوان شاه آتروپاتان (آذربایجان) در سال‌های ۲۰ قبل از میلاد تا ۲۰ سال پس از میلاد نیز یاد شده است. آریوبرزن و یوتاب در راه وطن کشته شدند و نامی جاویدان از خود بر جای گذاشتند.

آرتمیس

آرتمیس یا آرتمیز در لغت به معنی راست‌گفتار بزرگ است. او نخستین و تنها بانوی دریاسالار جهان است. تاریخ‌نویسان یونان او را در زیبایی و برجستگی و متانت سرآمد همه زنان آن روزگار نامیده‌اند.

آرتمیس Artemis نخستین زن دریانورد ایرانی است که در حدود ۲۴۸۰ سال پیش، فرمان دریاسالاری خود را از سوی خشایار شاه هخامنشی دریافت کرد. در سال ۴۸۴ پیش از میلاد فرمان بسیج دریایی برای شرکت در جنگ با یونانیان توسط خشایار شاه هخامنشی صادر شد. آرتمیس فرماندار سرزمین کاربه با پنج فرزند کشتی جنگی که خود فرماندهی آنها را در دست داشت به نیروی دریایی ایران پیوست. در این نبرد ایران موفق به تصرف آن شد. در این نبرد نیروی زمینی ایران از ۸۰۰ هزار پیاده و ۸۰ هزار سواره تشکیل شده بود. نیروی دریایی ایران دارای ۱۲۰۰ کشتی جنگی و ۳۰۰ کشتی ترابری بود.

همچنین آرتمیس در سال ۴۸۰ پیش از میلاد در جنگ سالامین Salamine که بین نیروی دریایی ایران و یونان در گرفت شرکت داشت و دل‌آوری‌های بسیاری از خود نشان داد و با ستایش دوست و آشنا روبرو شد. او در یکی از دشوارترین شرایط در جنگ سالامین، با دلیری و بی‌باکی کم‌مانند توانست بخشی از نیروی دریایی ایران را از خطر نابودی نجات دهد و به همین دلیل به افتخار دریافت فرمان دریاسالاری از سوی خشایار شاه رسید. او به خشایار شاه پیشنهاد ازدواج نیز داد که به دلایلی این پیوند صورت نگرفت. در سال‌های دهه شصت میلادی (دهه چهل خورشیدی) نیروی دریایی ایران، برای نخستین بار ناوشکن بزرگی را به نام یک زن نام‌گذاری کرد و او «آرتمیس» بود. ناوشکن آرتمیس در دوران خدمت «دریاسالار فرج» رسایی به آب انداخته شد و سال‌ها بر روی آب‌های خلیج همیشه فارس پاسدار سواحل ایران بود.

گردآفرید

گردآفرید یا گردآفرین یکی از پهلوانان سرزمین ایران که تاریخ از او به عنوان دختر کزدهم یاد می‌کند. در داستان رستم و سهراب گردآفرید با لباسی مردانه با سهراب رزم کرد و به دست او گرفتار شد ولی توانست خود را با تدبیر از دست سهراب برهاند. فردوسی بزرگ از او به عنوان زنی جنگجو و دل‌آور سرزمین پاکان یاد می‌کند. در شاهنامه فردوسی نیز چنین آمده است:

هیشمه به جنگ اندرون نامدار

زنی بود بر سان گرد سوار

سیندخت

همسر خردمند مهرآب کابلی و مادر رودابه و مادر بزرگ رستم که در همسری زال و رودابه و جلب موافقت مهرآب پدر رودابه به این وصلت نقش مهمی داشت و نیز در موقع تولد رستم از مادر، سیندخت یار و مددکار دخترش رودابه بود. کوتاه سخن اینکه سیندخت یکی از خردمندترین چهره‌های شاهنامه است.

رودابه

دختر مهرآب کابلی و همسر زال و مادر رستم که به روایت شاهنامه دلباختگی زال به او یکی از زیباترین صحنه‌های شاهنامه است. رودابه در موقع تولد رستم اولین سزارین را انجام داد. بنابراین، چنین زایمان‌ها را باید «رستمی» گفت نه سزارین؛ زیرا سزار قرن‌ها پس از تولد رستم به دنیا آمده است.

تهمینه

دختر زیباروی پادشاه سمنگان که شبی همسر رستم بود. ثمره آن تولد سهراب است که داستان زندگی و مرگ دردناکش به دست پدر در شاهنامه فردوسی به تفصیل آمده است. تهمینه برای آن که تمام وقت خود را صرف پرورش سهراب کند، با وجود جوانی و زیبایی ازدواج نکرد.

آذرناهد

ملکه ملکه‌های امپراتوری ایران در زمان شاهنشاهی شاپور یکم بنیانگذار سلسله ساسانی نام این ملکه بزرگ و اقتدارات دولتی او در قلمرو ایران در کتیبه‌های کعبه زرتشت در استان فارس بارها آمده است و او را ستایش کرده است.

هاله - همای چهر آزاد

پادشاه زن ایرانی که به گفته کتاب دینی و تاریخی (۳۹۱ یشتا ۱+۲۷۴ یشتا ۲) در زمان کیانیان بر اریکه شاهنشاهی ایران نشست. از او به عنوان هفتمین پادشاه کیانی یاد شده است که نامش را «همای چهر آزاد» و «همای وهمون» نیز گفته‌اند. او مادر داراب بود و پس از «وهومن سینداتان» بر تخت شاهنشاهی ایران نشست. وی با زیبایی تمام سی سال پادشاه ایران بود. نوشتارهای زیادی درباره رفتار و کردار او وجود دارد که در آنها یاد شده که در مدت سی سال پادشاهی هرگز خطایی نکرده و مردمان در زمان او همواره در آسایش و سلامت زندگی می‌کرده‌اند.

آریاتس

یکی از سرداران مبارز و دلیر هخامنشیان در سال‌های پیش از میلاد. مورخین یونانی در چند جا نامی از وی به میان آورده‌اند.

پرین - بانوی دانشمند ایرانی

دختر کی قباد بود که در سال ۱۹۲۴ قبل از میلاد هزاران برگ از نسخه‌های اوستا را به زبان پهلوی برای آیندگان از گوشه و کنار ممالک آریایی گردآوری نمود و یک بار کامل آن را نوشت و نامش در تاریخ ایران زمین برای همیشه ثبت گردیده است.

آرتادخت

وزیر خزانه‌داری و امور مالی دولت ایران در زمان شاهنشاهی اردوان چهارم اشکانی. به گفته کتاب اشکانیان اثر دیاکونوف روسی خاورشناس بزرگ او مالیات‌ها را سامان بخشید و در اداره امور مالی کوچک‌ترین خطایی مرتکب نشد و اقتصاد امپراتوری پارتیان را رونق بخشید. چنانچه برآمده است، از کارهای بزرگ او در گردآوری دارایی کشور، یکی جلوگیری از هزینه‌های بی‌هوده به ویژه درباریان و دیگری گرفتن باج و خراج از درآمد توانگران.

فرخ‌رو

نام او به عنوان نخستین بانوی وزیر در تاریخ ایران ثبت شده است. وی از طبقه عام کشوری به مقام وزیری امپراتوری ایران رسید.

فرانک

همسر آبتین و مادر فریدون که در رهاندن و زنده ماندن فریدون از دست دژخیمان ضحاک رنج‌ها برد و در به قدرت رسیدنش نقش اساسی داشت.

بانو گشنسب و زربانوی دلیر

بانو گشنسب (مخفف گشنسپ) به معنای «بانوی دارنده اسب نر» است که در جنگاوری هیچ کس یاری مقاومت با او را نداشت. بانو گشنسب دختر رستم و همسر «گیو» که نام وی در برزنامه و بهمن‌نامه بسیار آمده است. یکی از مشهورترین حکایت‌های او نبرد سه‌گانه فرامرز، رستم و بانو گشنسب است که در هنگام کشتی پهلوانان را به خاک می‌افکند، دلیری این بانوی ایرانی مشهور است. او منظومه‌ای به نام خود دارد که هم‌اکنون نسخه‌ای از آن در کتابخانه ملی پارسی و در کتابخانه ملی بریتانیا موجود است.

شهبین سراج، پژوهشگر ادب و تاریخ: اگر بخواهیم ارزش پهلوانی دختر رستم را باز بکنیم ارزشی حماسی و نقش حماسی این دختر از جایی شروع می‌شود که بهمن اسفندیار به کینه‌توزی خون اسفندیار به سیستان حمله می‌کند و زال را در قفس می‌اندازد و با فرامرز، پسر رستم جنگ می‌کند و عاقبت او را بر دار می‌زند. تنها کسی که در خاندان رستم در برابر بهمن حقیقتاً یک مقاومت نظامی نشان می‌دهد و از باورهای رستم دفاع می‌کند به نظر من بانو گشنسب است. او است که این نبرد را ادامه می‌دهد، مانند پدرش که همیشه حامی پادشاهان ایران بوده ولی هیچ وقت سر فرود نیآورد. زربانو سردار جنگجوی ایرانی و دختر رستم و خواهر بانو گشنسب، در سوارکاری زبده بوده و در نبردها دلاوری‌های بسیار از خود نشان داده است. تاریخ نام او را جنگجویی که آزادکننده زال، آذربیزین و تخوار از زندان بوده است ثبت کرد.

آپارنیک

همسر رستم فرخزاد که همچون یک شیرزن، به همراه او تا آخرین قطره‌ی خون با تازیان متجاوز دلیرانه جنگید

سورا

در لغت به معنی گلگون‌رخ، که دختر اردوان پنجم بود و سمت سپهبدی داشت و دست راست پدر بود و در جنگ‌ها دلاورانه همراه پدر می‌جنگید.

کردیه

خواهر خردمند بهرام چوبین (در دوره ساسانیان). بهرام چوبین که یکی از اهالی شهر خفر چهارم و از کردان بوده و خواهر بهرام به نام «کردیه» همسر اردشیر بابکان بوده است. کردیه پس از برادرش، فرماندهی را به دست می‌گیرد و در میدان‌های نبرد، آنچنان بی‌باکی و شایستگی از خود نشان می‌دهد که همگان را به ستایش وامی‌دارد. او در رده سپهسالاری سپاه برادرش در جنگ تن به تن با «تور» فرمانده نیروی خاقان چین، او را شکست می‌دهد و سپاهش را تار و مار می‌کند.

پروین

منیزه

دختر افراسیاب که بیژن سردار معروف ایرانی دلباخته او گردید و به بند اسارت افراسیاب افتاد و به دستور افراسیاب او را به چاهی که به همین نام معروف است انداختند تا سرانجام رستم که خود را به صورت بازرگانی درآورده بود توانست او را نجات بخشد.

کتایون

دختر قیصر روم همسر گشتاسب شاه و مادر اسفندیار و یکی از اولین کسانی که کیش زرتشت را پذیرفت. موقعی که اسفندیار به دستور گشتاسب می‌خواست به جنگ رستم برود کتایون به سختی با رفتن او مخالف بود و او را بخردانه پند داد ولی اسفندیار نپذیرفت و در جنگ با رستم کور و سپس کشته شد و کتایون با غم و دردی جانکاه به سوگ فرزند نشست.

هما

دختر اسفندیار و خواهر بهمن و ملکه نامداری از سلسله کیانیان.

نگان

که در لغت به معنی کامروا و پیروزمند است. وی از سرداران ساسانی بود که با تازیان دلاورانه جنگید. دلاوری‌های شکوهمندانه او در جنگ‌های چریکی با سپاه تازیان زیانزد ایرانیان بود و تازیان به هنگام حمله‌های او از مقابلش پا به فرار می‌گذاشتند.

پوراندهخت و آرمیدخت

پوراندهخت شاهنشاه ایران در زمان ساسانی بود و زنی بود که بر بیش از ۱۰ کشور آسیای پادشاهی می‌کرد. او پس از اردشیر شایسته به عنوان بیست و پنجمین پادشاه ساسانی براریکه شاهنشاهی ایران نشست و فرمانروایی نمود. پوران خسرو منظور پوراندهخت دختر خسرو پرویز است که زنی باکفایت و خردمند بود ولی متاسفانه به علت وضع آشفته و نابسامان آن دوران و جنگ‌های طولانی ایران و روم در زمان خسرو پرویز و نفوذ دین مزدک و نارضایی مردم از وضع موجود و در یکی از دشوارترین شرایط تاریخی ایران حکومت کشور را چند ماهی در اختیار داشت و پس از مرگ او حکومت به آرم‌دخت رسید.

ملکه آرم‌دخت، آرم، آرمی، (۶۳۰ یا ۶۳۱م) (به معنی دختر پیرنشدنی) شاهنشاه زن ایرانی و سی و دومین شاهنشاه ساسانی، دختر خسرو پرویز پسر هرمز پسر انوشیروان ملقب به عادل که پس از خواهر خویش پوراندهخت لشکریان او را در تیسفون به پادشاهی برداشتند. فرمانروای خراسان، سپهبد فرخ‌هرمز که یکی از مدعیان جدی سلطنت بود، ملکه را به همسری خواست. در حالی که آرم‌دخت علنا وعده‌ی ازدواج به او داد، در نهران تدارک قتلش را دید (بنا به فرهنگ معین چو «آرم‌دخت نمی‌توانست علنا مخالفت کند»). رستم، پسر فرخ‌هرمز، به خون‌خواهی پدرش لشکر به پایتخت کشید و پس از سرنگونی آرم‌دخت، ملکه ساسانی را نابینا کرد. آرم‌دخت چهار ماه پادشاهی کرد. از کیفیت وفات این ملکه اطلاعی در دست نیست.

آرم‌دخت

پوراندهخت و آرم‌دخت

فرخ رو

سی سی کام

در لغت به معنی کامروا، مادر داریوش سوم که هیچگاه در برابر اسکندر تسلیم نشد و همچنان جنگ را دنبال نمود.

استاتیرا

دختر داریوش سوم و از سرداران هخامنشی نیز بود.

آرتونیس

در زمان داریوش کبیر فرماندهای شجاع بود. نام شوهرش آرتاباز بود که یکی از سپهبدان داریوش شاه بود.

داناک

در لغت به معنی باهوش و خردمند و فرزانه، از سرداران هخامنشی.

سوسن

ملکه سوسن همسر یزدگرد سوم که بنا به درخواست او یزدگرد شهر «جی» را که بعدها به نام یهودیه شهرت گرفت، بنا کرد و در آن مکان دین یهود (یهودیان) را سکنا داد. محله یهودی‌نشین همدان را هم همین ملکه بنا نمود. در نجان نزدیکی اصفهان، یک مرکز دیگری وجود دارد که از آثار همین ملکه می‌باشد و با نام جدیدی به نام پیربکران نامگذاری شده است.

پیربکران شهر کوچکی در مرکز ایران (سی کیلومتری غرب اصفهان) و مقدس‌ترین عبادتگاه یهودیان در این شهر است. پروفیسور هرتسل باستان‌شناس سرشناس آلمانی در یادداشت‌های خود در کتابی به نام تاریخ باستان‌شناسی ایران می‌گوید: «در منطقه فلاورجان اصفهان اثر دیگری از ملکه سوسن همسر یزدگرد سوم یافتیم که به اسم پیربکران خوانده می‌شود. «سارا (سَرَح) بت آشُر» (یعنی سارا دختر آشُر) نوهی حضرت یعقوب است. کسی که برای نخستین بار خبر زنده بودن حضرت یوسف را به یعقوب می‌دهد، و یعقوب نیز به پاس این خبر خوش او را به داشتن عمر جاودان دعا می‌کند. سارا در محلی که اکنون به سارا خاتون معروف است، غیب می‌شود و عمر جاودانه پیدا می‌کند.

نام تنی چند از سرداران و جنگاوران زن که از زمان مادها هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان به جا مانده‌اند ولی شوربختانه از کارهایشان هنوز آگاهی چندانی در دست نیست چنینند:

ورزا

در لغت به معنی نیرومند و توانا سرداری از هخامنشیان.

هومی یاستر

که از سرداران و بزرگان سپاه هخامنشی بود.

وهومسه

در لغت به معنی والاتبار و نیکزاده بزرگ، از سرداران هخامنشی.

هومی یاستر

در لغت به معنی دوست و هم‌پیمان و پشتیبان، از سرداران هخامنشی.

پریساتیس

در چم فرشته و زیبا، همسر داریوش دوم که پا به پای همسر و دختر به جنگ‌ها می‌رفت و پیکار می‌کرد.

آمسترس

در لغت به معنی هم‌اندیش و پشتیبان و یار، دختر داریوش دوم که پا به پای پدر در نبردها می‌جنگید.

کتایون

آپاما

در لغت به معنی گیرا، خوش آب و رنگ و زیبا می‌باشد، دختر آسپیتما که خودش از سرداران هخامنشیان بود.

میترا دخت

در لغت به معنی دختر مهر، دختر خورشید، از سرداران اشکانی.

نوشین

سردار نامی ساسانی در زمان انوشیروان دادگر و همچنین از سرداران و جنگجویان و بزرگان سپاه ساسانی می‌توان از مهریار، برزین دخت (دخت آتش)، ماه آذر، ابردخت، گلبویه نام برد.

هما

مهرمس
در لغت به معنی مهر بزرگ، خورشید درخشان، از سرداران هخامنشی.

آذر نوش
در لغت به معنی پرفروغ آتشین، از شاهدخت‌های هخامنشی و هم سردار سپاه.

آسپاسیا
همسر کورش دوم که از سرداران او نیز بود.

آرتونیس
در لغت به معنی راست و درست، دختر آرتبه باز آ که خود نیز سردار بزرگ داریوش بزرگ بود.